

INHOUDSOPGAVE

1	De positie van de examencommissie in het hoger onderwijs: algemeen	11
1.1	Historie examinering in het hoger onderwijs	11
1.2	Examinering en de waarde van het diploma	15
1.3	Examineren in tijden van corona	17
1.4	Examencommissie en opleiding	21
1.5	Examencommissie en examinatoren	23
1.6	Bevoegdheden examencommissie	25
1.7	Indeling boek	27
1.8	Samenvatting	28
2	Lidmaatschap, deskundigheid, rollen en werkwijzen	31
2.1	Samenstelling examencommissie	31
2.2	Benoemingstermijn en herbenoeming	34
2.3	Benoemingseisen en deskundigheid	35
2.4	De examencommissie als geheel	37
2.5	Externe leden	37
2.6	Geen student als examencommissielid	38
2.7	Rollen en werkwijzen	39
	2.7.1 Minimale grootte; dagelijks en algemeen bestuur	39
	2.7.2 De rollen van voorzitter en secretaris	40
	2.7.3 Werkwijzen	41
2.8	Faciliteiten en middelen	43
2.9	Tot slot	45
2.10	Samenvatting	45
3	De bestuurlijke rol van de examencommissie	47
3.1	De Wet versterking besturing	47
3.2	Onafhankelijkheid examencommissie	49
	3.2.1 De wet en de toelichting	49
	3.2.2 Niet-hiërarchisch ondergeschikt	50
	3.2.3 Geen leden met financiële verantwoordelijkheid	52
3.3	Checks and balances	53
	3.3.1 Relatie tot het instellingsbestuur	53
	3.3.2 Afleggen verantwoordelijkheid	56
3.4	Eindverantwoordelijk voor kwaliteit toetsing	57

3.5	Aan de bestuurstafel	58
3.5.1	Centraal en decentraal	58
3.5.2	Relatie tot de opleidingscommissie	60
3.6	Samenvatting	61
4	Regelgeving, beleid en inhoudelijke bevoegdheden	63
4.1	Wat in OER, wat in Regels en Richtlijnen?	63
4.2	Inhoudelijke bevoegdheden van de examencommissie: algemeen	67
4.3	Beslissen op verzoeken van studenten met een handicap en/of chronische ziekte	68
4.3.1	Algemeen	68
4.3.2	Concretisering naar meer voorkomende gevallen	74
4.4	Het bindend (negatief) studieadvies	77
4.4.1	Algemeen	77
4.4.2	Centraal/decentraal	78
4.4.3	De voortgangsnorm	79
4.4.4	Persoonlijke omstandigheden	83
4.5	Toelating tot de master	94
4.6	Samenvatting	96
5	Inhoudelijke bevoegdheden	99
5.1	Het verlenen van vrijstellingen	99
5.2	Toestaan van een nieuwe tentamenkans	102
5.2.1	Extra tentamenkans: persoonlijke omstandigheden	102
5.2.2	Laatstevakkans	105
5.2.3	Bijkomende aspecten	107
5.3	Bepaling van de wijze van tentaminering	109
5.3.1	Aanwezigheidsplicht en ingangseisen	109
5.3.2	Deeltentamens	113
5.4	Verlenging van de geldigheidsduur van tentamens	113
5.5	Samenvatting	115
6	De rol van examencommissies bij kwaliteitszorg en -toezicht	117
6.1	De rol van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie	117
6.1.1	Algemeen	117
6.1.2	Accreditatie	118
6.2	Beoordelingsstandaarden	120
6.3	Toetsbeleid	120
6.3.1	De noodzaak voor een afzonderlijk toetsbeleid	120

6.3.2	Toetsbeleid op vier niveaus	121
6.3.3	Toetscommissies	125
6.3.4	Borging van het niveau van de eindscriptie	126
6.4	Toetskwaliteit	129
6.4.1	Uitvoerende taken van de examencommissie	129
6.5	Standaard: 'De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing'	130
6.6	Standaard: 'De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd'	134
6.7	De examencommissie als gesprekspartner van het visitatiepanel	136
6.8	Evaluatie examencommissies door de Inspectie van het Onderwijs	137
6.9	Tot slot	139
6.10	Samenvatting	140
7	Handhaving bij fraude	141
7.1	Inleiding	141
7.2	Fraude een probleem?	142
7.3	Het begrip fraude	144
7.4	Plagiaat	147
7.4.1	Definitie	147
7.4.2	Zelfplagiaat?	150
7.4.3	Het opsporen van plagiaat in papers	152
7.5	Fraude bij schriftelijke tentamens	154
7.5.1	Voor, tijdens en na het tentamen	154
7.5.2	Procedurele regels tijdens tentamen	156
7.5.3	De positie van de surveillant	157
7.6	Het opsporen van fraude bij meerkeuzetoetsen	158
7.7	Sancties	159
7.8	Samenvatting	162
8	Rechtsbescherming	165
8.1	Inleiding	165
8.2	Het College van beroep voor de examens	166
8.2.1	Samenstelling, organisatie	166
8.2.2	Algemene bevoegdheid	167
8.2.3	Het beroep en de minnelijke schikking	168
8.2.4	Toetsing	171
8.2.5	Beslissing	174
8.2.6	Spoedvoorziening	176

INHOUDSOPGAVE

8.2.7	De kansen in beroep	177
8.3	Beroep op het College van beroep voor het hoger onderwijs	177
8.3.1	Algemeen	177
8.3.2	Bevoegdheid	178
8.3.3	Finale rechter?	180
8.3.4	Beroep, toetsing en uitspraak	183
8.3.5	De kansen in beroep	183
8.4	Samenvatting	184
BIJLAGEN		185
Bijlage 1 Noodzakelijke expertise voor een examencommissie		187
Bijlage 2 Het stramien van een jaarverslag		189
Bijlage 3 Voorbeeld van een specificatietabel		193
Literatuurlijst		195
Trefwoordenregister		207